

εὐρῶν κατάστασιν τὴν ἐκκλησίαν εἰργάσθη ἀνευρότως πρὸς διόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων· καὶ πρῶτον ἐπλήρωσεν ἐξ ἰδίων τὴν δαπάνην τοῦ δασμοῦ τῆς νέας πατριαρχείας, μηδεμίαν παρ' οὐδενὸς καταδεξάμενος χρηματικὴν βοήθειαν· συνέστησε τὸ ὀκταμελὲς τῶν γερόντων, καὶ τὸ τετραμελὲς τῶν ἐπιτρόπων συμβούλιον, ἐποπτεῦον καὶ διευθετοῦν τὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὑπέταξε τὰς τέως αὐτοκεφάλους Ἀρχιεπισκοπὰς Ἀχριδῶν καὶ Πεκίου, αἵτινες πολλῶν σκανδάλων ἐγένοντο αἴτιοι· κατέστειλε τὴν ἐν Ἀνατολῇ καὶ ἐν Χίῳ ἐπαρθεῖσαν ὄφρῦν τῶν Λατίνων, ἐτίμησε πολλαχῶς τοὺς τότε ἐπὶ παιδείᾳ πρωτεύοντας, καὶ ἐν γένει δραστηρίως ἐνήργησε πᾶν τὸ πρὸς τὴν ἀνάδειξιν τῆς ὀρθοδοξίας συντελοῦν.

Ἀλλὰ τοιοῦτον πατριάρχην βαρὺν ἠσθάνθησαν ἐπὶ τοῦ τραχήλου οἱ διεφθαρμένοι τῶν κληρικῶν, μὴ δυνάμενοι νὰ εὕρωσι πλέον στάδιον εἰς τὴν ἀργυρολογίαν καὶ τὰς λοιπὰς καταχρήσεις αὐτῶν· ὅθεν συνωμόσαντες ἐκίνησαν πάντα λίθον κατ' αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀείμνηστος Σαμουήλ, μετὰ πενταετῆ πατριαρχίαν, καθαιρεθεὶς ἐξωρίσθη εἰς Ἀθῶνα τὸν Νοέμβριον τοῦ 1768. Διεδέχθη δὲ αὐτὸν ὁ Μελέτιος Β'. πολυμαθὴς μὲν ἀνὴρ, πλὴν ἀνίκανος ἐκείνου διάδοχος· καὶ μετὰ ἐνὸς ἔτους πατριαρχίαν πολλὰ παθὼν καὶ οὗτος ἐξωρίσθη διαδεχθεὶς ὑπὸ Θεοδοσίου Β', ὅστις ἐπὶ τριετίαν διῤῥύνας τὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, παρητήθη, καὶ αὖθις προσεκλήθη εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ὁ Σαμουήλ (1772). Ἐπὶ τῆς ὀλιγοχρονίου δευτέρας αὐτοῦ πατριαρχείας ὁ Χαντζερῆς κατώρθωσε τὴν ἔκδοσιν σουλτανικῶ διατάγματος κωλύοντος τὴν εἰς τὰς δίκας καὶ τοὺς γάμους τῶν ἱερέων ἐπέμβασιν τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν, καὶ διατάσσοντος πολλὰ καλὰ καὶ ἐθνωφελῆ.

Μετὰ ἐνὸς ἔτους καὶ μηνὸς διοικήσιν ἀποβλήθεις αὖθις ὁ Σαμουήλ, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν νῆσον Χάλκην διεβίωσεν ἡσυχάζων μέχρι τελευτῆς⁽¹⁾.

» Ἦν ὁ παναγιώτατος οὗτος Σαμουήλ, λέγει Σέργιος ὁ Μακραῖος, τὴν πατριάρχην Βυζάντιος, φύσεως καὶ τέχνης εὐημερία πολλὴν συνειλοχῶς ἐκ παιδός καὶ τὴν εὐμάθειαν· γενόμενος δὲ μητροπολίτης Δέρκων, καὶ τὸ περιὸν τῆς φρονήσεως αὐτοῦ καὶ δραστηρίου φύσεως καὶ ἀγχινοίας ἐν πολλοῖς προσμαρτυρήσας, καὶ εὐνοίας τυχὼν παρὰ τῶν τότε βαρυτίμων γερόντων καὶ τῶν εὐγενεστάτων ἐν δυνάμει ἀρχόντων, τῶν ἰδιαιτέρων λόγων καὶ βουλευμάτων αὐτοῖς κοινωνὸς ἦν, καὶ τὸν θρόνον ἐξῆς προβιβάσας, τῶν λίαν ἐντίμων ἀγίων ἀρχιερέων ἐγνωρίζετο· ὁ δὲ, τῆς ἐκ τούτων ὠφελείας ἐξ ἀρχῆς παραπολαύων,

(1) Μακραῖου, Πατριαρχικῆ Πεντηκονταετηρίδος.

